

เชิดชู

สวัสดีครับท่านผู้อ่านทุกท่าน กลับมาพบกันอีกครั้งกับบทความ ‘เชิดชู’ ในวันนี้ที่ทีมงานได้รับเกียรติเป็นอย่างสูงจาก ศ.(กิตติคุณ) นพ.ภิรมย์ กมลรัตน์กุล นายสภามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์แพทย์ดีเด่นผู้ซึ่งได้รับรางวัล ‘ครูแพทย์แห่งชาติ’ ประจำปี พุทธศักราช 2566 จากแพทยสภา ในการแบ่งปันข้อคิดและบทเรียนตลอดการเป็นครูแพทย์ของอาจารย์ เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการเป็นครูแพทย์ให้แก่ผู้อ่านทุกท่านครับ

ถอด “บทเรียนชีวิต : ลิขิต ครูแพทย์”

ภิรมย์ กมลรัตน์กุล

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระผมมีความยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับรางวัล “ครูแพทย์แห่งชาติ” ประจำปีพุทธศักราช 2566

กระผมขอกราบเรียนด้วยความเคารพว่า ตลอดชีวิตการทำงานของกระผม แม้จะเคยได้รับรางวัลและได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติในด้านต่าง ๆ เช่น

- ด้านการวิจัย (นักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ)
- ด้านวิชาการ (ศาสตราจารย์กิตติคุณ ปรียญาคุณุภีบัณฑิตกิตติมศักดิ์)
- ด้านวิชาชีพ (รางวัลแพทย์ดีเด่น นักเวชศาสตร์ป้องกันดีเด่นระดับชาติ)
- ด้านบริหาร (นักบริหารดีเด่นแห่งปี ผู้บริหารโรงพยาบาลยอดเยี่ยม)
- ด้านสังคม (รางวัลมหิตลวรานุสรณ์)

ไม่มีครั้งใดเลย ที่กระผมจะ “ปิติ” มากเท่าครั้งนี้ นับเป็น “เกียรติสูงสุด” ในชีวิต เพราะการเป็น “ครูแพทย์” เป็น “เป้าหมายสูงสุดของชีวิต” เนื่องจากเป็นงานที่ทำแล้ว “มีความสุข” ทำแล้วเกิดปิติอิมเอมใจ

ดังนั้น ไม่ว่าจะกระผมจะได้รับโอกาสให้ทำงานในตำแหน่งหน้าที่ใด เช่น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาฯ คณบดีคณะแพทยศาสตร์ อธิการบดี สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือ นายกสภามหาวิทยาลัยก็ตาม ผมจะไม่ทิ้งการสอนในหลักสูตรต่าง ๆ (ประมาณ 35 หลักสูตร) รวมทั้งการบรรยายพิเศษให้กับราชวิทยาลัย สมาคม ชมรม ส่วนงานต่าง ๆ (ทั้งภาครัฐและเอกชน) โรงพยาบาลเฉลี่ยปีละ 80 - 100 ชั่วโมง

กระผมจึงได้ตระหนักในบทเรียนชีวิตที่ว่า การทำอะไรก็ตาม ถ้าเริ่มทำด้วย “ใจรัก” (ฉันทะ) แล้ว จะตามมาด้วย “วิริยะ จิตตะ วิมังสา” กระผมสามารถใช้เวลาหลาย ๆ ชั่วโมงเพื่อเตรียมการสอน ไม่ว่าจะเป็นการเขียนเอกสารประกอบการบรรยาย การเขียนแบบฝึกหัด การเตรียมสื่อการสอน อย่างสนุกสนาน ด้วยใจจดจ่อ และเมื่อนำไปสอนแล้วยังมีปัญหา ก็มีการวิเคราะห์ กลับมาทบทวนแก้ไขต่อไป เพื่อมุ่ง “ผลลัพธ์” (outcome) ให้เกิด “หิตายะ” (มุ่งให้เกิด “ประโยชน์สูงสุด”)

แก่ผู้เรียน) และ “สุขายะ” (มุ่งให้ผู้เรียนสามารถเรียนอย่างสนุกและมีความสุข ได้ทั้งความรู้คู่คุณธรรม) รวมทั้ง “ผู้สอน” ก็สอนอย่าง “มีความสุข” และ “สนุก” ในการสอนด้วย

จึงมาถึงการ “ถอดบทเรียนชีวิต : ลิขิตครูแพทย์” ข้อที่ 1 ที่ว่า

บทเรียนที่ 1

การทำอะไรที่เริ่มด้วย “ใจรัก” จะทำให้ “ผลลัพธ์” เกิด “ฮิตายะ สุขายะ”

กระผมได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานที่ “มหาวิทยาลัยฉือจี้” ที่ได้วัน เกิดประทับใจ “คำขวัญ” ที่ติดไว้หน้ามหาวิทยาลัยว่า

ไม่มี “เด็ก” ที่ “สอนยาก” มีแต่ “ครู” ที่สอน “ไม่เป็น”

กระผมได้นำคำขวัญนี้ มาใช้เตือนใจให้ปรับปรุงตนเองในเรื่องการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา

บทเรียนที่ 2

ความรู้และประสบการณ์หลายอย่างในชีวิต ไม่สามารถหาได้ในห้องเรียน

กระผมขอกราบเรียนว่า ผมไม่ได้เป็นคนเรียนเก่งหรือเรียนดี คือ ถ้าสมัยนั้นใช้เกณฑ์การรับ “อาจารย์ใหม่” อย่างในปัจจุบัน ที่ต้องได้เกียรตินิยมหรือได้เหรียญทอง กระผมคงไม่ได้เป็น “ครูแพทย์” เพราะตอนนั้น ทั้งรุ่นมีประมาณ 200 คนได้เกียรตินิยมอันดับ 2 ประมาณ 20 กว่าคน โดยไม่มีใครได้เกียรตินิยมอันดับ 1 เลย

ยิ่งไปกว่านั้น กระผมยังเป็นเด็กบ้านนอกขนานแท้ จากจังหวัดอุทัยธานี โดยเรียนที่นั่นตั้งแต่เล็กจนถึง “ม.ศ.3” จึงเข้ามาศึกษาต่อที่ “โรงเรียนอำนวยการศิลป์” ในชั้น “ม.ศ.4 & 5” ก่อนสอบเข้ามาเรียนที่ “คณะแพทยศาสตร์ จุฬาฯ”

กล่าวได้ว่า ระหว่างเรียนที่ “จุฬาฯ” กระผมเป็นนักกิจกรรมเต็มตัว คือ เป็นมาแล้วหลายตำแหน่ง รวมทั้งการเป็น นักโต้วาที ชาวค่ายอาสาสมัคร อุปนายกสโมสรฯ หัวหน้าหอ หัวหน้าแพทย์ฝึกหัดและหัวหน้าแพทย์ประจำบ้าน เป็นต้น

เมื่อจบมาทำงานแล้วจึงได้ตระหนักว่า ความรู้และประสบการณ์จากการทำกิจกรรมนอกห้องเรียน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ตอนทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ ได้มากมายเหลือคณานับ

จึงมาถึงการถอดบทเรียนชีวิตฯ ข้อที่ 2 ว่า “ความรู้และประสบการณ์หลายอย่างในชีวิตไม่สามารถหาได้ในห้องเรียน”

บทเรียนที่ 3

ไม่มี “พรสวรรค์” มีแต่ “พรแสวง” และ เปลี่ยน “วิกฤติ” ให้เป็น “โอกาส”

เมื่อกระผมจบแพทย์แล้ว ได้สมัครเป็นแพทย์ประจำบ้าน “สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป” ที่จุฬาฯ เพราะมี “เป้าหมาย” อยากออกไปเป็น “แพทย์ชนบท” อันคงเนื่องมาจากแรงบันดาลใจจากการไปออกค่ายอาสาสมัครหลายสัปดาห์ ดังนั้น เมื่อจบ Resident แล้วจึงไปสมัครเป็นแพทย์ที่กระทรวงสาธารณสุข สังกัดจังหวัดสกลนคร

U-turn สำคัญในชีวิต เกิดจาก “ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันฯ” ได้มาชักชวนให้ไปเป็น “อาจารย์”

กระผมจึงได้หันกลับมา “วิเคราะห์ตัวเอง” จนได้ข้อสรุปว่าการเป็น “ครูแพทย์” น่าจะเหมาะกับ “จริต” ของกระผม เพราะเป็นคนชอบสอนตั้งแต่เด็ก รวมทั้งผมมี “ต้นทุน” บางอย่างที่อาจช่วยเสริมการเป็น “อาจารย์” ของกระผมได้ คือ กระผมเป็น “นักไต่वाที่ของคณะฯ” และ “นักไต่वाที่เหรียญทอง ของจุฬาฯ” 2 ปีซ้อน จึงสามารถพูดในที่ชุมชนได้ สรุปเรื่องได้เร็ว ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้

กระผมตระหนักว่าการเป็นนักโด้วที่เหรียญทองของกระผม ไม่ได้เนื่องมาจาก “พรสวรรค์” แต่เป็น “พรแสวง” เพราะตอนเด็ก ๆ ผมเป็นคนขี้อาย ไม่กล้าพูดต่อหน้าผู้คน แถมยังพูดติดอ่างอีกต่างหาก

กระผมจึงเสียดเงินไปซื้อหนังสือที่แนะนำเกี่ยวกับ “การพูดในที่ชุมชน” แทบทุกเล่มมาฝึกพูดด้วยตนเองอยู่เป็นเวลานาน จนมีพัฒนาการดีขึ้นตามลำดับ

จึงมาถึงการถอดบทเรียนชีวิตข้อที่ 3 ว่า

ไม่มี “พรสวรรค์” มีแต่ “พรแสวง” และ เปลี่ยน “วิกฤติ” ให้เป็น “โอกาส”

บทเรียนที่ 4

ที่กระผมมีวันนี้เพราะมี “ครู ครอบครัว คนรอบข้าง” ที่ดี

สืบเนื่องมาจากการที่กระผมได้กล่าวมาแล้วตั้งแต่ต้นว่า กระผมไม่ได้เป็นคนเรียนเก่งหรือเรียนดี แต่ที่สามารถมีทุกสิ่งทุกอย่างในวันนี้ได้เพราะมี “ครูดี”

ตอนกระผมเป็น “อาจารย์ใหม่” กระผมจะไปนั่งฟัง lecture ของอาจารย์ทุกท่านที่ภาควิชาตลอดระยะเวลา 2 ปี เพื่อเรียนรู้และเก็บเกี่ยวทั้งความรู้และประสบการณ์จากท่าน แล้วเลือกเอาสิ่งดี ๆ ที่กระผมประทับใจและเหมาะกับ “จริต” ของตัวเอง เอามาเป็น “ต้นแบบ” และ “แบบอย่าง” เพื่อประกอบเป็น “ตัวตน” ของตนเอง

ยิ่งไปกว่านั้น กระผมยังมีครอบครัว และเพื่อนร่วมงานที่ดี ให้ความช่วยเหลือ พร้อมมอบความรัก ความห่วงใยความเมตตาเอื้ออาทร ซึ่งเปรียบเสมือน “ลมใต้ปีก” ของกระผมมาโดยตลอด

กระผมจึงขอถือโอกาสนี้ กราบขอบพระคุณมายัง “คุณครูที่เคารพรัก” ครอบครัวและเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ทำให้กระผมมีวันนี้ได้

บทเรียนที่ 5

ชีวิตนี้ เลือกเกิดไม่ได้ แต่ เลือกที่จะสิ้นสุดได้

ในวันพรุ่งนี้ (วันอังคารที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567) จะเป็นวันที่กระผมจะสิ้นสุดการดำรงตำแหน่ง “นายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” และอาจถือว่าเป็นวันที่กระผมจะสิ้นสุดภารกิจงานบริหารตลอดระยะเวลา 22 ปีที่ผ่านมา

แต่ เส้นทางแห่ง “ความเป็นครู” (ของกระผม) ยังไม่สิ้นสุด เพราะชีวิตนี้ เลือกเกิดไม่ได้ แต่ เลือกที่จะสิ้นสุดได้ กระผมจึงขอเลือกที่จะยังไม่สิ้นสุด “ความเป็นครู” เพราะกระผมรัก “ความเป็นครู”

กระผมมีความรู้สึกที่ “เส้นทางแห่งศรัทธาสายนี้” มันกว้างไกลนักพวกเราในห้องนี้ . . . ต่างอยู่บนเส้นทางเดียวกัน

สุดท้ายนี้ กระผมขออน้อมอันเชิญพระราชดำรัสของ “พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร” ที่พระราชทานไว้ เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2521 ตอนหนึ่งว่า

... “ งานของครูนั้นเป็นงานพิเศษ ที่จะหวังผลตอบแทนเหมือนงานอื่น ๆ ได้โดยยาก ผลตอบแทนที่สำคัญย่อมเป็นผลทางใจได้แก่ความปิติชุ่มชื่นใจ ที่ได้ฝึกสอนคนให้ได้มีความเจริญประการหนึ่ง กับได้ผูกพันจิตใจคนเป็นพันเป็นหมื่นไว้ได้อย่างแน่นแฟ้นอีกประการหนึ่ง ผลตอบแทนเช่นนี้เมื่อมองดูให้ลึกซึ้งแล้ว ย่อมจะเห็นว่าเป็นประโยชน์ยิ่งและประเสริฐกว่ายศศักดิ์ อำนาจ และประโยชน์ทางวัตถุอื่น ๆ มากมายนัก ”...

ทั้งหมดนั้น เป็นการถอด “5 บทเรียนชีวิต” ของกระผมเอง
ที่ได้จากการเป็น “ครูแพทย์” มากกว่า 40 ปี

